

Tvivl derom. Digebølgerne skylder de gamle sammenpløjede Agre deres Oprindelse. Blandt den ældre Generation af Nordfyns Beboere var det en almindelig kendt Sag. Jeg har endogsaa kendt en gammel Mand, der paastod, at hans Bedstefader og efter ham hans Fader havde kunnet udpege for ham med Udgangspunkt fra Digebølgerne, hvem af Bymændene de enkelte Agre havde tilhørt før Udskiftningen.

Saa udpræget som i Egnen ved Skamby erindrings jeg ikke noget Sted at have set det her omtalte kulturgeografiske Fænomen. Det forekommer ogsaa i de andre Egne af det nordlige Fyn, og jeg har iagttaget det paa Sjælland, uden at jeg dog i Øjeblikket er i Stand til nærmere at dokumentere paa hvilke Steder. I Udlandet har jeg aldrig set noget tilsvarende. De gamle ved Pløjningen forhøjede Agre leder Tanken hen paa de saakaldte »Højagre«, der navnlig kendes fra udyrkede Egne i det sydlige og vestlige Tyskland, og som ud-

mærker sig ved deres hvælvede Overflade mellem to parallelle Grænsefurer. Saadanne Højagre kan være overordentlig langstrakte. Man har iagttaget indtil en Længde af 1220 m ved en Bredde 23,3 m. De frembyder imidlertid ikke nogen virkelig Parallel til vore »Højagre« fra 18. Aarh., blandt andet af den Grund at deres Oprindelse ligger helt tilbage i Oldtiden.

Rimeligvis er de regelmæssigt bølgede Jordhegn et specielt dansk Resultat af Jordoverfladens Omprægning gennem Kulturen. Specielt fynsk eller specielt ødansk kan det vel næppe være, selv om ganske vist den Omstændighed, at Digebølgerne har været ganske upaaagtet af Arkæologer og Historiker og — saa vidt vides — hidtil ikke har været omtalt i Literaturen, vidner om, at en meget almindelig og meget udpræget Karakter har Fænomenet dog ikke mange Steder i det Danske Landskab.

Háifoss i Thjorsaadal paa Island.

Island er i overordentlig Grad et Vandfaldenes Land. Eddasangens prægtige Ord:

Falla fossar
Flýgur ørn yfir

tager sig ud som en Beskrivelse af Island, særlig i gamle Dage, da Ørnene ikke i den Grad havde veget Pladsen for Ravnene, som det nu er Tilfældet. Bekendte er Gullfoss og Godafoss, Guldfaldet og Gudernes Fald, hvis Buldren og Drønen man mærker paa lange Afstande, medens den hvide Vandrøg staa højt op i Luften over dem; der er ogsaa Dettifoss, det faldende Fald, Faldenes Fald, Hengifoss og Skógafoss, paa hvem det passer saa godt som Jónas Hallgrímsson siger i de dejlige Hulduljóð:

Hann breiðir fram af bergi hvítan skrúða.

En Særstilling blandt Vandfaldene indtager det smukke Øxarárfald i Almannagjá, da det blev kunstig lavet af de gamle Islændere, ligesom for at pynte paa deres Tingsted, Þingvöll.

Háifoss 1910.

(Klippepynten, fra hvilken man faar det bedste Indtryk af Faldet, er til venstre, naar man ser paa Billedet).

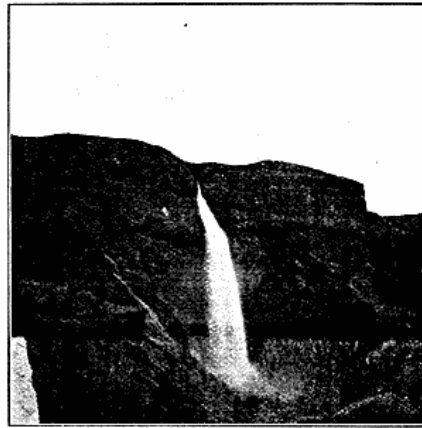
Islands højeste Vandfald findes der, hvor Fosselven styrter sig ned fra Højlandet, og er 430 Fod højt. Skønt de færreste har lagt Mærke til det, saa kan man se det i en Afstand af flere Mil, paa Vejen til Hekla, som en hvid Stribe i det blaa Fjældlandskab. Dette Fald har været mærkelig lidet kendt; det havde givet Elven sit Navn, den kaldes Fossá; et Fjæld vestfor blev ogsaa kaldet Fossalda, og Fjældvidden ovenfor Fossheiði, men selve Faldet var nærmest kun kendt af dem, der rejser op i Højlandet om Efteraaret for at samle Faarene sammen, inden Vinteren kommer og driver dem hjem, og det kaldtes kun Fossen, hvilket var tilstrækkeligt, da det er en Foss over alle Fosser, men uberømt og uden Navn blandt andre end nogle faa bekendte, som saa mange Storheder af en anden Art er det til at begynde med. Først for nogle faa Aar siden blev Faldet døbt, idet undertegnede kaldte det Háifoss, det høje Fald, Højfaldet, og man tør maaske spaa den en stor Fremtid ¹⁾.

Háifoss er ikke en Vandstribe nedad, en høj Klippevæg eller en tynd Straale Vand, der opløses til Støv. Det er et nægtigt, skumbrusende Fald. Jeg har aldrig modtaget et saadant Indtryk af Vands Vælde som ved at gaa frem paa en Klippepynt vest for Højfaldet, lægge mig ned paa Kanten og se nedad de 430 Fod faldende Vand, lige ned til Afgrundens Bund. Det er aldeles ufarligt, navnlig hvis man har en Mand til at holde paa sine Ben. Men det er bedst ikke at være i Selvmordshumør; den stadige styrtende Falden af Vand, nedefter og nedefter uden at naa Bund, thi Højden syner enorm, naar den saadan maales af en hel Elv, har en sælsom dragende Magt.

¹⁾ Kløften og Vandfaldet er tidligere blevne beskrevne af G. G. Winkler 1858 (Island S. 47—64, 121—124) og af Th. Thoroddsen 1889 i Geogr. Tidsskrift, 10. Bind (1889), S. 15.

Red.

Nedenunder Vandfaldet var der før 1896 en dyb Kumme, som de nedstyrtende Vandmasser havde udhulet i Klippen; men de voldsomme Jordskælv i Sydlandet i 1896 bragte saa store Klippe-masser til at styrte ned fra Klippens Vægge, at Bassinet fyldtes. Højfaldets Kløft er i geologisk Henseende af meget stor Interesse og hører til de Steder, som man atter og atter maa besøge.

Háifoss, set fra Siden.

(Vandmængden i Elven er i Reglen større end da Billederne blev tagne).

Kan man afse to eller tre Ekstradage paa en Heklatur, saa kan man naa at faa Højfaldet og den i mange Henseender saa mærkelige Thjórsaadal med. Det vilde være den interessante Del af Turen. Den bedste Fører, man vilde faa til Thjórsaadalen, er den højtintelligente Bonde Páll Lýdsson i Hlíð. Fotografierne er tagne af Forfatteren i 1910.

I Febr. 1912.

Dr. Helgi Pjeturss.